

Martxeli Etxeberria Urcelaieta
Lezo, Gipuzkoa (1928)

Aurkibidea

Biografia

1928an jaio zen Lezon. Ama Lezokoa eta aita adunarra zituen; 3 anai-arrebatan bigarrena zen bera. Eskolan Lezoko eskola publikoan ibili zen. Eskola amaitu zuenean Lezon ume-zaintzaile eta ondoren Donostian Antton Balberde kantari ezagunaren etxean neskame lanetan aritu zen. Gaztetatik lagun artean eta ondoren mendizale elkarteetan ibili da. Ataungo senarrarekin ezkondu eta Ataun eta Ordizian bizi izan da.

Zintak

LEZ-001

- **Proiektua:** Ordiziako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-11-17
- **Iraupena:** 40 min
- **Euskarria:** Audio digitala
- **Kodifikatzailea:** Gaston Balerdi, Izaskun

Pasarteak

1. Eskolan gogor, etxean ere berdin

- **Erref:** LEZ-001/003
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:02:02. **Bukatu:** 00:03:29
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Eskolan euskaraz aritzea debekatua zuten guztiz. Zigorrak, sarri jasaten zituzten euskaraz aritzeagatik. Etxean aldiz, kontrako egoera bizi zuen. Euskaraz bakarrik hitz egitea onartzen zien amak.

2. Umetako jolasak

- **Erref:** LEZ-001/005
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:03:43. **Bukatu:** 00:04:58
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Umetako jolasak aipatzen ditu. Tortoloxei "kariokak" esaten zieten. Nola jolasten den kontatzen du.

3. Hamabost urterekin neskame

- **Erref:** LEZ-001/006
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:04:58. **Bukatu:** 00:06:16
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Eskolak amaituta, umezain jardun zuen Lezon. Aurrerago Donostian neskame ibili zen. Irabazitakoak amari ematen zizkion.

4. Neskamearen zereginak

- **Erref:** LEZ-001/007
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:06:16. **Bukatu:** 00:08:05
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Donostian, Antton Valverderen etxean, egon zen neskame. Bertan bizi zen. Egiten zituen lanei buruzko azalpenak ematen ditu. Hamabostean behin jai egun bat izaten zuen.

5. Inudeak Kontxara paseoan

- **Erref:** LEZ-001/010
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:08:51. **Bukatu:** 00:09:59
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Garai hartako Donostia oso desberdina zen. Kontxako pasealekuan inudeak egoten ziren beraien jantzi dotoreekin.

6. Lezoko hondartza

- **Erref:** LEZ-001/011
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:09:59. **Bukatu:** 00:10:55
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:

Lezon, ere egoten ziren estropadak. Ez du arraun taldearen izena gogoratzen. Nahiz eta gaur egun desagertu den, Lezon bazegoen hondartza txiki bat.

7. Lehenengo eta bigarren jaunartzea

- **Erref:** LEZ-001/012
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:10:55. **Bukatu:** 00:12:58
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

Lezon egin zituen bi jaunartzeak. Zazpi urterekin lehenengoa eta hamar edo hamaika urterekin bigarrena. Zuriz jantzita egin zuen jaunartzea. Dotrina buruz ikasi behar izaten zuten.

8. Kongregazioko kide bai, baina behartuta

- **Erref:** LEZ-001/013
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:12:58. **Bukatu:** 00:14:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak

Laburpena:

Behartuta joaten ziren elizara. Kongregazioko kide izatea ere derrigorrezkoa zen. Mariaren alaba izateagatik egin ezin zituzten gauzak aipatzen ditu. Neskame joan zenean utzi zuen kongregazioa.

9. Zinta morea mutilekin dantzan egiteagatik

- **Erref:** LEZ-001/014
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:14:30. **Bukatu:** 00:16:43
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Igandero Errenteriara joaten ziren dantzan egitea. Kongregazioak zigortu egiten zituen mutilekin dantza lotua egiteagatik. Helduagoak egin zirenean, Pasaiaiko erromeriara ere joaten ziren.

10. Gona eta alkandora. Emakumezkoentzat prakarik ez

- **Erref:** LEZ-001/016
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:18:23. **Bukatu:** 00:20:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu

Laburpena:

Jaietan sandaliak janzten zituzten. Galtzak janztea gaizki ikusia zegoen. Gona eta alkandorak erabiltzen zituzten normalean. Jostunak josten zizkien behar zituzten arropak.

11. Etxeko baratze eta ukuiluko jakiak

- **Erref:** LEZ-001/017
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:20:09. **Bukatu:** 00:22:43
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

Kaleko etxea izan arren, ukuilua eta baratzea zituzten. Etxerako barazkiak eta esnea lotzen zituzten bertatik. Eguneroko otorduak nolakoak izaten ziren kontatzen du. Pasaiaiko portua gertu izateak, arraina ere sarri-sarri jan ahal izatea ahalbidetzen zien. Kaleko arrain-saltzaileei erosten zieten.

12. Txerria eta oilaskoak etxerako

- **Erref:** LEZ-001/018
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:22:43. **Bukatu:** 00:24:35
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Txerria eta oiloak hazten zituzten etxerako. Harakinak hiltzen zuen txerria eta auzokoen laguntza izaten zuten odolkiak eta abar egiteko. Auzokoei eta medikuari ematen zizkieten odolkiak. Lan handia egin behar izan zuten arren, goserik ez zutela pasa aitortzen du.

13. Erreketeak Jaizkibel mendian behera

- **Erref:** LEZ-001/019
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:24:35. **Bukatu:** 00:26:11
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

8 urte zituen gerra hasi zenean. Ondo goratzen du gerra hasiera. Nahiz eta txikizio handirik ez zen izan, jende askok alde egin zuen Lezotik.

14. Lezo inguruko lantegiak

- **Erref:** LEZ-001/024
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:30:02. **Bukatu:** 00:31:16
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak » Gipuzkoako lantegiak

Laburpena:

Fabrika asko zegoen Lezo inguruan, Erreterian gehienak. Bi galleta fabrika ezagutu ditu. Oihal eta manta fabrikak ere bazeuden. Kanpoko jendea gerraostean hasi zen etortzen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-08-02

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com